

[Holger Eriksen.]

stigningen, men for det første ved man ikke, hvor stor den var blevet, hvis loven ikke havde eksisteret, og for det andet lod den en så stor gevinst tilbage for ejeren, at dens virkning derved blev begrænset. Men det er heller ikke grundstigningsskylden, jeg vil tale om, men derimod om følgerne af den prisstigning, jeg lige har dokumenteret.

På den ene side betyder den, at sælgerne i høj grad har kunnet øge deres levestandard, altså en forøgelse af forbruget. På den anden side er omkostningerne ved byggeriet blevet tilsvarende drevet i vejret, altså højere leje, der igen indgår i pristallet og derfor fordyrer produktionen. Det er imidlertid kun den ene virkning.

Den anden ligger deri, at der kastes flere obligationer på markedet, og et større udbud giver som regel dalende kurser. Disse er igen bestemmende for pengeprisen, og da de fleste virksomheder i større eller mindre grad arbejder med lånt kapital, medfører det en almindelig forøgelse af produktionsomkostningerne, der igen afspejler sig i varepriserne.

Medens den lovgivende forsamling har pådraget sig et direkte ansvar for denne udvikling ved ikke at gennemføre foranstaltninger, der kunne holde grundpriserne nede på et niveau, der ikke oversteg selve kroneforringelsen, har den på den anden side direkte medvirket til at fremkalde højere grundpriser. Jeg tænker her på de skatteprivilegier, man har ydet parcelhusejerne, og som efterhånden er blevet så store, at staten derigennem betaler en væsentlig del af de pågældende ejeres boligudgifter. Jeg er i besiddelse af et eksemplar af bladet Femina, hvor en ejendomskommissionær averterer en villa til salg og omhyggeligt gør rede for de finansielle forhold i forbindelse med denne villa. Den er 211 m², hvoraf dog de ca. 60 går til carport og fyrrum. Prisen er 324.000 kr. Der fremkommer for køberen et skattemæssigt underskud på 15.000 kr. Dertil kommer renterne af de 50.000 kr., som skal gives i udbetaling, og som, hvis vedkommende ejer havde udlånt dem, ville have givet mindst 4.000 kr. i afkast. Det er altså 19.000 kr., som den skattepligtige indkomst formindskes med. Går man ud fra, at ligevægtskatten

for køberen er 33 pct., er ejerens årlige skattebesparelse således godt 6.000 kr. Vedkommende modtager derved, når man ser bort fra carport og fyrrum, et årligt statstilskud på 40 kr. pr. m². Det er naturligvis en tilfredsstillende for de skatteydere, som er lejere, og som nu skal have lejeforhøjelser og samtidig betale mere i forskellige afgifter, at vide, at deres penge går til et så godt formål!

Det værste er dog, at det i realiteten ikke er de pågældende ejere, der får dette tilskud. De har taget det med i deres betragtninger, når de har købt grund eller ejendom: det vil sige, at de har været parat til at betale så meget mere for denne grund eller for denne ejendom, som de kapitaliserede skattelettelser ville andrage. Eller med andre ord: de subsidier, der er ydet de pågældende ejere, har bundfældet sig i grundprisstigninger. Jeg er ikke i tvivl om, at man på den måde i høj grad har medvirket til at fremkalde disse stigninger. De, der ville bygge villaer, har kunnet betale så meget mere for jorden, og naturligvis har boligforeninger, der ville bygge udlejningsejendomme, måttet betale tilsvarende mere for den jord, de havde brug for. På den måde har man sat den uheldige og i høj grad selvvirkende bevægelse i gang.

Vil man have orden i økonomien og ikke med et par års mellemrum være nødt til at gennemføre kriseforanstaltninger, bliver man nødt til at afskaffe denne inflationskilde, ikke mindst efter de huslejeforhøjelser, der nu åbnes adgang til. Det er ikke et spørgsmål om at ramme — eller, som det så smukt hedder, at forfølge — parcelhusejerne, men simpelt hen et spørgsmål om en ligelig behandling af alle samfundets medlemmer. Uligheden træder måske stærkest frem, hvis man tænker sig, at der ved siden af hinanden ligger 2 huse, hvoraf det ene er selvejede og det andet opført på andelsbasis. Det første får alle fordelene; det sidste får ingen af dem.

Problemet er ikke klaret alene derved, at der laves ærlige vurderinger, og at værdien af bolig i egen ejendom sættes op til en realistisk procent af vurderingssummen. Tilbage bliver den omstændighed, at ejere af enfamilieshuse har fradrag for vedligeholdelse og renteydelser, ejendomsskatter o. s. v., mens de samme ydelser indgår i